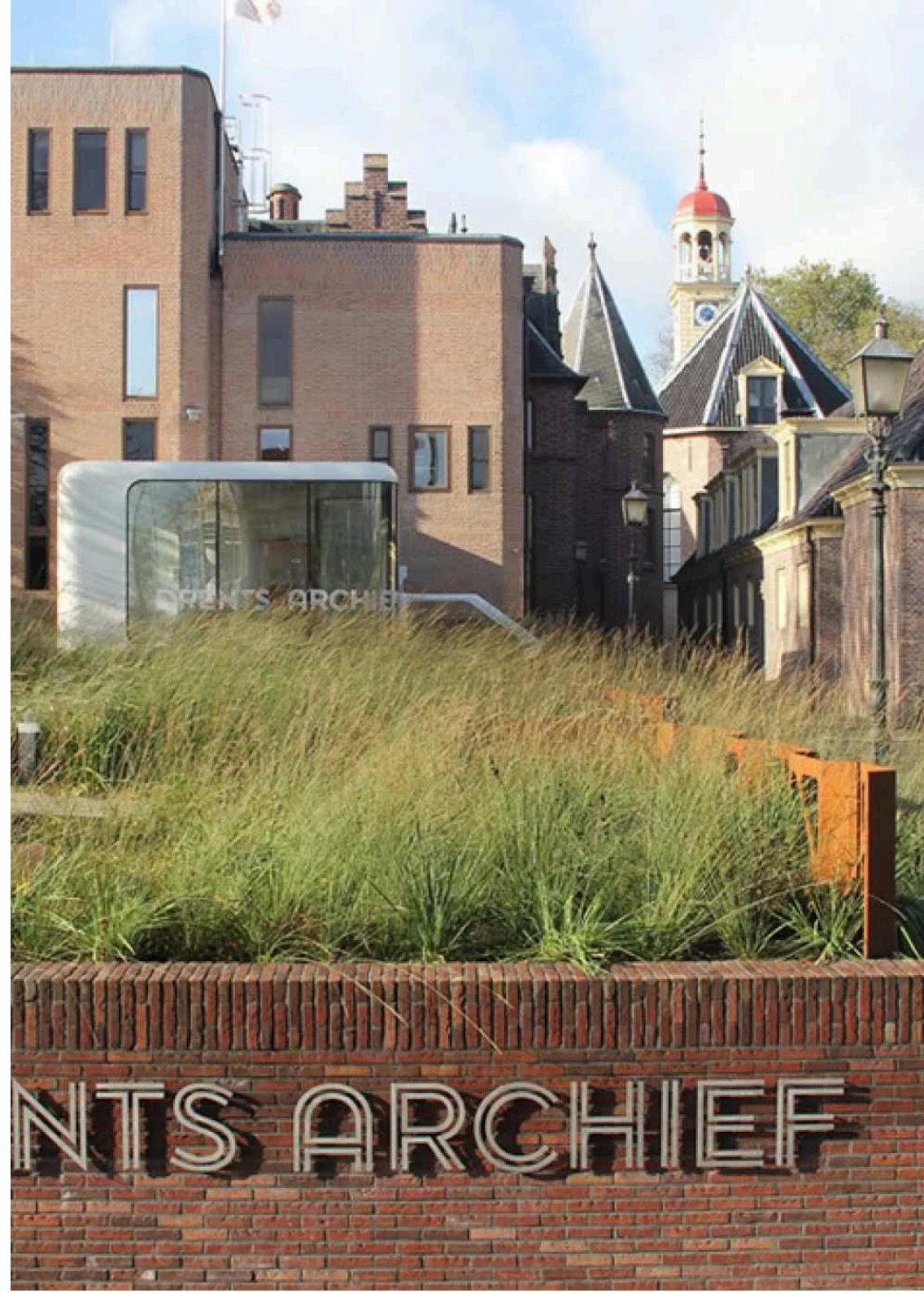

Accountantsverslag

Regionaal Historisch Centrum Drents Archief -
Boekjaar 2025

Inhoudsopgave

	Drents Archief Accountantsverslag 2025	3
	Inleiding	3
	Samenvatting	4
1	Accountantsopinie	5
2	Evaluatie van de vier niveaus van interne beheersing	7
	2.1 Aanpak interim-controle	7
	2.2 A. Soft controls	8
	2.3 B. Bedrijfsprocessen incl. IT	10
	2.4 C. Planning & Control	11
	2.5 D. Governance	12
3	Toekomstgericht ondernemen	14
4	Digitale dreiging	16
5	Financiële positie	17
6	Jaarrekeningcontrole	18
	6.1 Materialiteit en risico's	18
	6.2 Bevindingen uit de controle	19
	6.3 Uitkomsten van de controle	20
7	Vereisten accountantscontrole	21
8	Afsluitend	23
9	Bijlagen	24
	9.1 Fasering ten aanzien van control	25
	9.2 Actualiteiten en aandachtspunten jaarrekening	26
	9.3 Algemene fiscale aandachtspunten en actuele ontwikkelingen (non-profit)	28

Drents Archief Accountantsverslag 2025

Inleiding

Aan het bestuur van Regionaal Historisch Centrum Drents Archief

Regionaal Historisch Centrum Drents Archief

Brink 4

9401 HS, Assen

Tynaarlo, 23 maart 2026

Uitkomsten controle en overige informatie

Geacht bestuur,

Hierbij brengen wij verslag uit van onze bevindingen met betrekking tot de interim- en jaarrekeningcontrole over het jaar 2025. Bij de uitkomsten van de interim-controle staan we stil bij de vier niveaus van interne beheersing, waaronder, de relevante bedrijfsprocessen en de geautomatiseerde omgeving die raakvlakken hebben met de jaarrekeningcontrole.

Wij hebben hierbij de risico's in kaart gebracht en vervolgens vastgesteld of de organisatie middels planning & control en administratieve organisatie inclusief interne controles haar interne beheersing goed op orde heeft. Ook hebben wij aandacht besteed aan de zichtbare elementen van soft controls en governance binnen de organisatie.

In dit verslag brengen wij tevens verslag uit van de bevindingen met betrekking tot de jaarrekeningcontrole. Wij staan hierbij stil bij de reikwijdte en de belangrijkste uitkomsten van de accountantscontrole. Hierin zijn de belangrijkste aandachtsgebieden en bevindingen vanuit

de jaarrekeningcontrole, alsmede materiële gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in de jaarrekening opgenomen. Tevens staan wij in dit verslag stil bij de realisatie van de cijfers over het boekjaar en het bestuursverslag.

Wij hebben onze bevindingen middels een conceptverslag afgestemd met de directie en manager bedrijfsvoering op d.d. 19 maart 2026

Op grond van de wet en de gedrags- en beroepsregels van de NBA rapporteren wij ook formele aspecten van de accountantscontrole. Hierbij moet u denken aan zaken zoals onafhankelijkheid en fraude.

Tot slot hebben wij in dit verslag enkele aandachtspunten en actuele ontwikkelingen met betrekking tot fiscaliteit en verslaggeving opgenomen in de bijlagen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er nog vragen zijn, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen. Wij geven graag een toelichting op onze bevindingen en daarmee verbonden aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,
Namens Team Afier,

Afier Auditors B.V.
Drs. P. Klein RA

Samenvatting

Planning & control en governance

- De werkzaamheden rondom rechtmatigheid zijn verbeterd door dit eerder en met meer personen uit te voeren, waardoor niet de last aan het einde van het jaar ligt bij met name één persoon. Dit is een sterke verbetering ten opzichte van vorig jaar. Wel kan nog een aantal verdere verbeteringen worden doorgevoerd, zoals het toetsen op de gids proportionaliteit, maar ook door de kaders ervan op te nemen in de financiële verantwoording.
- Het proces van risico-inschatten kan nog worden verbeterd, met name om de kans en impact beter (inherent) af te wegen. Dit geldt ook voor de afweging van frauderisico's.

Bevindingen bedrijfsprocessen incl. IT

- Aandachtspunt blijft, zeker ook in de huidige tijd met ransomware e.d., om individuele betaallimieten te verlagen en daarmee meer een vierogenprincipe af te dwingen bij de bank(betalingen). De aangepaste grens is gekozen voor werkbaarheid, bijvoorbeeld in geval van betaalbaar stellen van salarisbatches en overige kosten.
- De opbouw van de voorziening groot onderhoud wordt jaarlijks kritisch geëvalueerd, met name richting indexatie. Voor de herziene begroting 2026 wordt waarschijnlijk een correctie gedaan op de dotatie.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- Er is een aantal cijfermatige afwijkingen geconstateerd, welke zijn gecorrigeerd in de jaarrekening. De impact hiervan is ca. 7,8k. De ongecorrigeerde afwijking is 7,7k, exclusief de vrijval van de bestemmingsreserve.
- De aangehouden grens voor rechtmatigheid is lager aangehouden met € 73.866, terwijl dit € 78.000 had mogen zijn.

Achtergronden accountantscontrole

- De planningsmaterialiteit voor de jaarrekening als geheel is bepaald op € 78.000. De uitvoeringsmaterialiteit en drempel voor afwijkingen is bepaald op respectievelijk € 58.500 en € 3.750.
- Voor de WNT is een materialiteit gehanteerd van € 5.000.
- Er zijn geen gebeurtenissen bekend met impact op de situatie per balansdatum.
- Fraude is niet geconstateerd.

Financiële positie

- De staat van baten en lasten wordt afgesloten met een positief resultaat van 51k, waar begroot was op -30k. Dit komt voornamelijk door een hogere incidentele bijdrage van het Rijk en door de gestegen baten van publieksactiviteiten.
- Er is een gezonde financiële positie, waarbij voldoende reserves en voorzieningen zijn opgebouwd. Dit is o.a. ook nodig voor de investeringen in de archieffunctie.

Samenwerking

- De doorlooptijd is kort geweest met ca. twee weken.
- Planning van de controle lag in lijn met voorgaand jaar.

1 Accountantsopinie

Belangrijkste ontwikkelingen

Waar de laatste jaren druk gezocht werd naar nieuwe partners voor de GR, zijn in 2025 daarin grote stappen gezet. Een aantal gemeentes had al toegezegd, maar inmiddels is bekend dat veel gemeentes hebben toegezegd. Daardoor heeft de GR nu een stevige basis met partners voor de toekomst. Er wordt nog nagedacht over de exacte invulling van het bestuur. Het onafhankelijke bestuurslid stopt per 1 januari.

Daarnaast loopt momenteel het verder uitrollen van de strategische visie. In deze visie komt de focus meer te liggen op de archieffunctie. Daardoor wordt momenteel onderzocht hoe de organisatie-inrichting het beste aansluit bij deze kerntaak. Er zal minder focus komen te liggen op projecten en publieksactiviteiten/evenementen.

Interne beheersing en tekortkomingen

In de interne beheersing liggen de aandachtspunten in lijn met voorgaand boekjaar. Er zijn zelfstandige betaalrechten (limiet is wel verlaagd), wat, zeker met de huidige cyberrisico's, een risico op bewuste en onbewuste fouten kan geven. De grens wordt echter bewust op deze limiet aangehouden, omdat dan bijvoorbeeld de salarisbatch in combinatie met de huurovereenkomst betaald kan worden.

Daarnaast kan Afas nog verder ontwikkeld worden voor de projectinrichting. Humble wordt tweeledig gebruikt; zowel als onderhoudssysteem als voor de bepaling van de voorziening groot onderhoud. Omdat de invoer voor het onderhoud frequent wordt aangepast om dit actueel te houden, hebben wij hierom extra aandacht gehad voor deze voorziening. Met name voor de bepaling van onderhoudswerkzaamheden, bedragen en indexatie. Voor de jaarrekening is de voorziening gebruikt ten tijde van het opstellen van de begroting 2025 en is deze als uitgangspunt gehanteerd voor de dotatie. Voor 2026 wordt waarschijnlijk nog een aangepaste berekening doorgevoerd vanwege verlaagde indexatie, als de begroting wordt herzien.

Rechtmatigheid

Het normenkader is ten opzichte van vorig jaar beter geoperationaliseerd. In het controleplan is duidelijk gemaakt welke onderdelen worden gecontroleerd per norm en hoe hier invulling aan is gegeven. Hierdoor is duidelijker welke overwegingen aan het controleplan ten grondslag liggen en daarmee is het proces sterk verbeterd. Een verdere verbetering kan nog worden gemaakt door bijvoorbeeld ook duidelijker te toetsen op de gids proportionaliteit. De meest praktische methode hierbij is om in de financiële verantwoording de kaders aan te geven, omdat de gids proportionaliteit geen harde wet is. Daarbij kan intern afgesproken worden dat bijvoorbeeld bij (verwachte) uitgaven van 50k ten minste drie offertes worden opgevraagd. De gids hoeft niet opgenomen te worden in het normenkader, omdat het geen wet is. Daarmee heeft het dan meer zijn waarde voor de internecontrolefunctie.

Digitale dreiging: cyberrisico's in het vizier

Cyberaanvallen zoals phishing, ransomware en hackpogingen zijn geen kwestie van of, maar wanneer. Organisaties van elke omvang lopen risico, terwijl AI het voor criminelen mogelijk maakt om misleiding steeds realistischer te maken. Ook kritieke infrastructuur zoals stroom en internet wordt steeds vaker doelwit. In dit digitale tijdperk is effectieve informatiebeveiliging cruciaal: het beschermt vertrouwelijke gegevens, waarborgt bedrijfscontinuïteit en stelt organisaties in staat om de kansen van digitalisering optimaal te benutten. Een hogere volwassenheid op het gebied van cybersecurity en privacy betekent betere beheersing van risico's, sneller ingrijpen bij incidenten en meer waarde uit ICT in het dagelijkse werk.

Drents Archief geeft hier invulling aan door een verantwoordelijke voor IT aan te wijzen en ook deels samen op te trekken met Het Drentse Landschap. Aandachtspunt is om een bedrijfscontinuïteitsplan op te stellen en de back-upprocedure ook periodiek te testen.

Risico's en aandachtspunten

De organisatie maakt ieder jaar zelf een risicoanalyse. Dit is een goed moment om stil te staan bij de kwetsbaarheden. Daarbij wordt echter wel een beperkt aantal risico's benoemd, waarbij het erop lijkt dat risico's weggelaten worden in verband met de goede interne beheersing.

Conclusie en algemene indruk

Drents Archief heeft een hoop zaken goed ingericht, zeker naar omvang van de organisatie. Er is een stabiel financieel management en ontwikkelingen worden snel gesignaleerd in de turap's.

CONCEPT

2 Evaluatie van de vier niveaus van interne beheersing

2.1 Aanpak interim-controle

Het vertrekpunt van iedere organisatie is de missie en visie: dit vormt het hoogste niveau van interne beheersing en geeft richting aan waar de organisatie naartoe wil. Hieruit volgen concrete doelstellingen en strategieën (tweede niveau), die kansen bieden maar ook risico's meebrengen. Daarom start de accountantscontrole met een bedrijfsverkenning van missie, visie en strategie.

Het risicomanagement (derde niveau) richt zich op het beheersen van deze risico's en maakt prestaties meetbaar via bijvoorbeeld KPI's. De feitelijke maatregelen binnen de bedrijfsprocessen vormen het vierde niveau van interne beheersing.

In onze controle besteden wij aandacht aan zowel harde als zachte maatregelen. De zachte kant betreft de mens binnen de organisatie. Vanuit ons motto mensen-voor-cijfers benoemen wij soft controls zoals ethisch handelen, gedragsrichtlijnen en heldere communicatie. Op toezichthoudend niveau hanteren wij criteria voor good governance en bij de directie monitoren wij onder meer de planning- en controlcyclus met begrotingen, rapportages en KPI's.

Voor de harde kant hebben wij de opzet en het bestaan van interne beheersingsmaatregelen getoetst, zowel binnen de klassieke bedrijfsprocessen als de IT-omgeving. Waar mogelijk hebben wij ook de werking vastgesteld, wat kan leiden tot een efficiëntere controleaanpak.

Aanpak interimcontrole

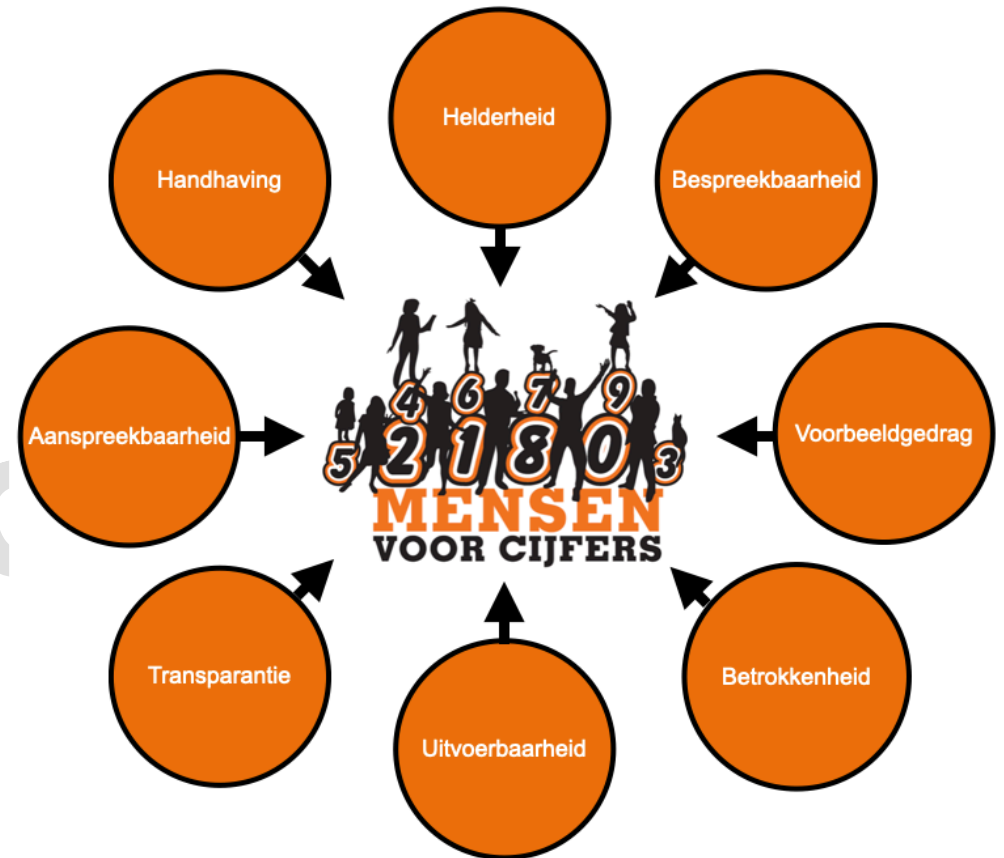
2.2 A. Soft controls

Vanuit interne beheersing dienen cultuur en gedrag bij te dragen aan betrouwbare financiële verslaggeving, het behalen van operationele doelen, naleving van wet- en regelgeving en bescherming van eigendommen.

Een belangrijk onderdeel hiervan is het meegeven van gemeenschappelijke overtuigingen, zoals missie, visie, doelen, ethische standaarden en gedragsregels. Niet alle keuzes en handelingen zijn immers in regels en procedures vast te leggen. Het is daarom essentieel dat overtuigingen niet alleen worden vastgelegd in een code of mission statement, maar ook daadwerkelijk worden geïntegreerd in de organisatie en zo bijdragen aan risicobeheersing.

Omdat deze aspecten lastig meetbaar zijn, richten wij ons op enkele zichtbare elementen van soft controls. Onze observaties zijn hieronder weergegeven, zonder totaaloordeel of inhoudelijke beoordeling van de genoemde maatregelen.

CONC

Thema's	Ja	Nee	In ontwikkeling	Toelichting
Beschikbaarheid en toegankelijkheid bedrijfscode / ethische gedragscode	●			Ook opgenomen in meerjarenplan.
Organisatie- of personeelsbeleid / handboek	●			Handboek medewerker.
Klachtenregeling	●			
Klokkenluidersregeling of vertrouwenspersoon	●			Vertrouwenspersoon
Personeelsvertegenwoordiging (OR* of vergelijkbaar)	●			OR
Periodiek medewerkerstevredenheidsonderzoek	●			

- Aanwezig
 ■ Niet aanwezig
 ▲ In ontwikkeling

* Indien de onderneming meer dan 16 miljoen geplaatst kapitaal + reserves heeft, er een OR is (volgens wet ingesteld) en er ten minste 100 medewerkers werkzaam zijn in Nederland, dan is het structuurregime van toepassing en is het instellen van een RvC verplicht.

2.3 B. Bedrijfsprocessen incl. IT

Onder bedrijfsprocessen worden de operationele processen van de organisatie verstaan. In de organisatie zijn diverse processen die van belang zijn voor de interne beheersing van de organisatie in het kader van de jaarrekeningcontrole. Ook is hierbij aandacht voor de automatiseringsomgeving, omdat dit onlosmakelijk verbonden is met de bedrijfsprocessen.

Er zijn bij de bedrijfsprocessen geen significante tekortkomingen geconstateerd.

Aandachtspunten en verbeterpunten zijn afgestemd met de directeur en hoofd bedrijfsvoering.

CONCEPT

2.4 C. Planning & Control

Het derde niveau van interne beheersing is de planning & control-cyclus. De organisatie formuleert (jaar)doelstellingen en meet gedurende het jaar of deze doelstellingen behaald gaan worden, of dat aanvullende actie nodig is. Dit kan zowel financieel als niet-financieel zijn. In onderstaand model is een aantal criteria opgenomen waaraan deze rapportering van tussentijdse cijfers kan voldoen.

Thema's

Thema's	Ja	Nee	In ontwikkeling	Toelichting
Visie en missie zijn vertaald in strategische doelen	●			Vanuit het strategisch plan.
Doelen zijn vertaald naar plannen	●			
Plannen zijn financieel gemaakt	●			
Begroting is aanwezig	●			
Begroting is gekoppeld aan doelen en plannen	●			
Begroting is tijdig opgesteld	●			
(Meerjaren-)begroting is aanwezig	●			
Managementinformatie is aanwezig	●			Niet opgenomen.
Managementinformatie is inclusief balans		■		
Managementinformatie is inclusief KPI's		■		Geen sprake van dashboarding.
Managementinformatie is inclusief toelichtingen	●			
Managementinformatie is inclusief roll-forward	●			Kan alleen een aandachtspunt zijn bij onvoorziene kosten.
Prognose voor kasstromen/liquiditeit is aanwezig		■		
Zichtbare bespreking / notulering van tussentijdse cijfers	●			
Interne controle op maandafsluitingen, procedures, checklists op tussentijdse cijfers	●			
Opvolging bevindingen accountant	●			

- Aanwezig
- Niet aanwezig
- ▲ In ontwikkeling

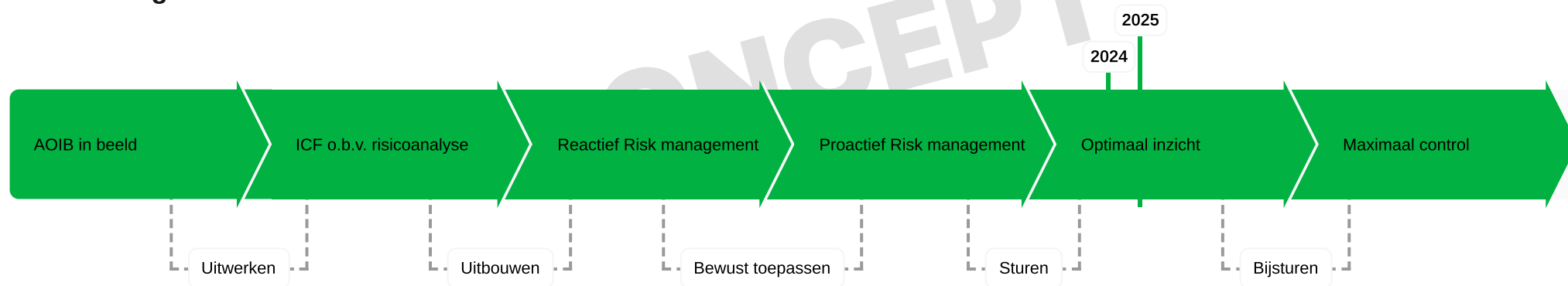
2.5 D. Governance

Fasering van het 'in control' zijn

Het risicomanagement is hieronder gepresenteerd in een groeimodel. Het in beeld hebben van de AO/IB is het startpunt en een randvoorwaarde voor de accountantscontrole. De fase van 'maximaal control' is bereikt wanneer er sprake is van voldoende fundament voor een 'in control' statement.

Ons uiteindelijke doel is om de accountantscontrole aan te laten sluiten op de mate van het 'in control' zijn van uw organisatie. Zou u op dit moment een 'in control'-statement als toezichthouder of bestuurder durven tekenen? Op basis van onze interimcontrole en de interviews die wij hebben gehouden schatten wij uw positie zoals hieronder weergegeven in. Deze inschatting betreft een algeheel beeld van uw organisatie waarbij bepaalde criteria van de 'hogere' fases al wel deels aanwezig kunnen zijn. Wij hebben ook de vergelijking met voorgaand jaar weergegeven. De belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van voorgaand zien toe op de start van de inrichting van interne controle.

Ontwikkeling

In bijlage I Fasering van het 'in control' zijn is een nadere toelichting op de verschillende fases opgenomen.

Het hoogste niveau binnen de interne beheersing is de uitoefening van het toezicht. Vanuit accountantscontrole is governance, zeker op financiële aspecten, van groot belang. Op basis van de notulen van het toezichthoudende orgaan, besprekingen en waarnemingen, is een aantal criteria getoetst, welke zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Maatregelen voor Behoorlijk bestuur	Ja	Nee	In ontwikkeling	Toelichting
Aanwezigheid auditcommissie		■		Staat wel als onderwerp op agenda, maar gezien de omvang van de organisatie niet als apart orgaan.
Aanwezigheid remuneratiecommissie		■		Niet als zodanig benoemd, maar de voorzitter en een lid van het dagelijks bestuur houden een functioneringsgesprek met de directeur.
Naleving governance code is opgenomen in (bestuurs-) verslag t-1	●			OR komt één keer per jaar in de bestuursvergadering.
RvT/RvC heeft, behalve met bestuur, ook contact met interne stakeholders (GMR/MR/OR/PVT)	●			
RvT/RvC heeft contact met externe stakeholders (leveranciers, afnemers, brancheorganisaties, subsidieverstrekkers, concurrenten, wetgevers)	●			
RvT/RvC voert risico-evaluatie uit	●			Aandachtspunt blijft wel de risicoanalyse breder op te zetten.
RvT/RvC voert samen met bestuur zelfevaluatie uit	●			
RvT/RvC heeft zichtbaar aandacht voor tussentijdse cijfers	●			
RvT/RvC heeft betrokkenheid bij significante schattingselementen (in de jaarrekening)	●			
RvT/RvC heeft aandacht voor de opvolging van de bevindingen van de accountant	●			Wordt actief besproken bij het accountantsverslag.

- Aanwezig
 ■ Niet aanwezig
 ▲ In ontwikkeling

CONCEPT

3 Toekomstgericht ondernemen

Met de komst van de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) en de naderende deadline van het Klimaatakkoord van Parijs, wordt duurzaamheid een steeds belangrijker thema voor organisaties. Tot nu toe geldt dit met name voor grote organisaties, maar de verwachting is dat ook het MKB steeds vaker met duurzaamheid te maken gaat krijgen. Om de organisatie voor te bereiden op toekomstige wet- en regelgeving, is het belangrijk om proactief te handelen. Dit begint met het bepalen van risico's, kansen en impact door middel van een ESG-analyse. Een ESG-analyse kijkt niet alleen naar milieu (Environment), maar ook naar maatschappelijke (Social) en bestuurlijke (Governance) onderwerpen. De onderwerpen in deze ESG-analyse zijn gebaseerd op bestaande wetgeving en de Europese ambities zoals onder andere vastgelegd in het Klimaatplan 2025-2035.

Environment

Broeikasgassen

De verwachting is dat de wet- en regelgeving omtrent broeikasgassen in de aankomende jaren strenger wordt met als doelstelling een klimaatneutraal Nederland in 2050. Vandaar dat broeikasgasemissies als materieel thema wordt gezien voor iedere organisatie. Daarnaast kan klimaatneutraal ondernemen kosten besparen op energie en zijn er verschillende mogelijkheden op gebied van financiering.

Circulaire economie

De Nederlandse economie moet in 2050 volledig circulair zijn (Nationaal Programma Circulaire Economie). Het doel is een economie zonder afval. Door circulaire principes te implementeren wordt de organisatie ook minder afhankelijk van de beschikbaarheid van grondstoffen. Circulaire principes zijn bijvoorbeeld het verminderen, hergebruiken, recyclen en repareren van grondstoffen en producten.

Klimaatverandering

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds duidelijker. In en buiten Nederland komen weersextremen zoals hittegolven, zware regenbuien en langdurige droogte vaker voor. Dit brengt risico's voor infrastructuur, grondstoftekorten en gezondheid met zich mee. Dat kan gevolgen hebben voor de dagelijkse bedrijfsvoering.

Social

Veiligheid en gezondheid

Veiligheid en gezondheid zijn niet alleen belangrijk voor eigen personeel, maar ook voor personeel van ketenpartners en voor mensen in de omgeving. Denk hierbij ook aan onderwerpen zoals kinderarbeid, gedwongen arbeid, mensenhandel en discriminatie. Onderwerpen die te maken hebben met mensenrechten. Het risico is groot aangezien bij overtreding de juridische gevolgen en reputatieschade groot zijn, maar het biedt ook kansen voor het versterken van je reputatie.

Governance

Duurzaamheidsclaims (greenwashing)

Een duurzaamheidsclaim of keurmerk kan leiden tot concurrentievoordeel en zakelijke kansen. Het is van belang om hier zorgvuldig mee om te gaan. De Autoriteit Consument & Markt (ACM) controleert duurzaamheidsclaims van diensten en producten. Een onduidelijke of onjuiste duurzaamheidsclaim valt onder greenwashing en is strafbaar. Het kan leiden tot hoge boetes en reputatieschade. Het is daarom belangrijk om een duurzaamheidsclaim volgens de richtlijnen van de ACM op te schrijven.

ESG-quickscan

	Ja	Nee	Toelichting
Is er vraag vanuit de keten (leveranciers/klanten) naar ESG data?		—	
Wordt er rekening gehouden met duurzaamheid bij strategische beslissingen?	●		Opgenomen in strategische visie.
Broeikasgassen			
Zijn er energiebesparende maatregelen getroffen?	●		Dit wordt wel steeds onderzocht, maar met name in het historische pand is dit lastig te realiseren.
Is de CO2-uitstoot gemeten (scope 1, 2 en 3)?	●		Scope 1 en 2 zijn inzichtelijk gemaakt.
Zijn er doelstellingen en maatregelen geformuleerd voor het reduceren van broeikasgassen?		—	
Circulaire economie			
Wordt de hoeveelheid afval gemeten?		—	
Worden er circulaire principes toegepast?		—	
Er worden geen grote hoeveelheden (eindige) grondstoffen ingekocht?	●		
Klimaatverandering			
Is er een klimaatrisicoanalyse uitgevoerd (verzekerbare en onverzekerbare risico's)?		—	
Zijn er doelen gesteld voor het beperken van klimaatrisico's?		—	
Is er een klimaattransitieplan?		—	
Veiligheid en gezondheid			
Zijn er werkgerelateerde ongevallen geregistreerd?		—	
Is het percentage ziekteverzuim lager dan 5%*?	●		3,12%.
Duurzaamheidsclaims			
Staan er geen duurzaamheidsclaims op de website of op het product?	●		

*5% is gebaseerd op het gemiddelde ziekteverzuim in Nederland volgens het CBS.

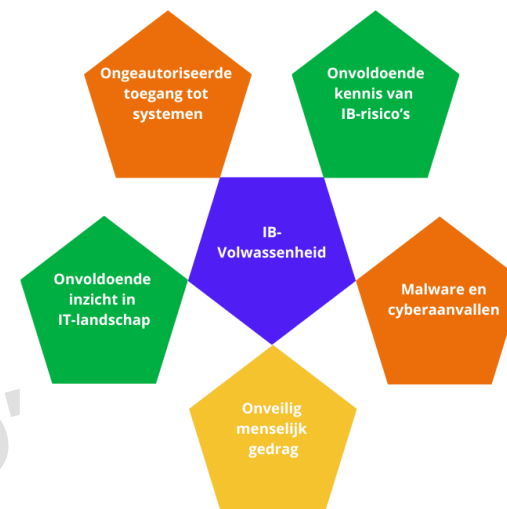
4 Digitale dreiging

Eén klik kan genoeg zijn. Een ogenschijnlijk onschuldige e-mail, een bijlage of inlogverzoek en binnen enkele seconden kan een organisatie worden lamgelegd door ransomware of dataverlies. Digitale dreigingen zijn al lang geen ver-van-je-bed-show meer, maar dagelijkse realiteit voor organisaties van elke omvang. Steeds vaker worden juist middelgrote en kleinere organisaties doelwit. Met de inzet van kunstmatige intelligentie creëren cybercriminelen razend overtuigende phishingmails en realistische nepmeldingen. Tegelijk groeit het risico op aanvallen op kritieke infrastructuur, zoals energie- en internetvoorzieningen.

Het IT-domein is de ruggengraat van elke moderne organisatie. Veilige systemen en goed ingerichte processen zijn onmisbaar om bedrijfscontinuïteit te waarborgen en vertrouwelijke gegevens te beschermen. Organisaties die cybersecurity structureel meenemen in hun bedrijfsvoering verkleinen niet alleen hun risico's, maar benutten ook beter de kansen die digitalisering biedt.

In een tijdperk waarin digitale transformatie en inzet van technologie standaard zijn geworden, is IB-volwassenheid¹ een essentieel onderwerp voor het beheersen van de belangrijkste risico's.

¹ Informatiebeveiligingsvolwassenheid

De mate waarin digitale systemen en processen goed worden beheerd, beveiligd en continu verbeterd, noemen we de **IBP-volwassenheid** (informatiebeveiliging en privacy). Hoe hoger die volwassenheid, hoe kleiner de kans op datalekken, hacks of systeemstoringen en hoe beter ICT bijdraagt aan efficiënt werken en betrouwbare dienstverlening.

Het **NBA-LIO volwassenheidsmodel** biedt een gestructureerde methode om het beveiligingsniveau van een organisatie in kaart te brengen, verbeterpunten te signaleren en strategieën te ontwikkelen voor een blijvend sterke digitale weerbaarheid. Daarmee ontstaat niet alleen inzicht voor de accountantscontrole, maar ook een breder beeld van de privacy- en cybersecuritycultuur binnen de organisatie, inclusief concrete handvatten om die verder te versterken.

5 Financiële positie

In dit hoofdstuk is een analyse opgenomen van het resultaat over het boekjaar en de vergelijking opgenomen met voorgaand jaar. Ook zijn de ontwikkelingen in de belangrijkste kengetallen en bankconvenanten toegelicht.

Balans

Balans	2025	2024	2025	2024
Materiële vaste activa	143.549	183.742	Eigen vermogen	370.276
Vorderingen	1.152.278	813.314	Voorzieningen	973.219
Liquide middelen	332.307	587.104		
Overlopende activa	81.227	57.685	Flottende passiva	365.866
Totaal activa	1.709.361	1.641.845	Totaal passiva	1.709.361
				1.641.845

Op basis van de concept jaarrekening Regionaal Historisch Centrum Drents Archief

Analyse resultaat

Resultaat	2025	Begroting 2025	2024
Structurele baten	3.728.037	3.674.316	3.069.988
Overige baten	237.055	149.000	257.995
Totale baten	3.965.092	3.823.316	3.327.983
Personeelskosten	2.747.751	2.746.404	2.242.631
Directe kosten	391.449	315.611	377.316
Indirecte kosten	833.645	831.301	753.236
Diverse baten en lasten	-58.848	-40.000	-48.190
Totaal lasten	3.913.997	3.853.316	3.324.993
Onttrekkingen bestemmingsreserves	11.461	30.000	4.275
Resultaat	62.556	0	7.265

Op basis van de concept jaarrekening Regionaal Historisch Centrum Drents Archief

Jaarcijfers

Balans

In de balans valt de verbeterde liquiditeit op, wat met name voortkomt uit reserveringen voor groot onderhoud en spaarverlof. Dit geld wordt aangehouden voor toekomstige uitgaven. Hierbij valt wel op dat de onttrekking de afgelopen jaren zeer beperkt is geweest. De gevormde reserves zijn ook nodig voor het nieuwe strategische plan van de achiëffunctie.

De overlopende passiva zijn gedaald ten opzichte van vorig jaar, wat voornamelijk te maken heeft met transitiegelden van het Rijk, die in 2025 zijn vrijgevallen. Verder is de balans relatief stabiel ten opzichte van voorgaand jaar.

Staat van baten en lasten

Het hogere resultaat dan begroot komt met name door een hogere indexatie dan begroot was en doordat de publieksactiviteiten hoger zijn dan begroot. Deze laatste wordt altijd, net als de projectopbrengsten, voorzichtig begroot. De lasten liggen sterk in lijn met de begroting, waarbij alleen projectkosten (voorzichtig begroot) afwijken en organisatiekosten hoger zijn dan begroot (+60k), terwijl huisvestingskosten juist weer lager zijn dan begroot (-60k). De hogere organisatiekosten komen met name door extra inhuur van Afas en voor het HR-traject.

Dankzij de hogere opbrengsten ontstaat er een klein positief resultaat van ruim 60k.

Kengetallen

Omschrijving	2025	2024
Liquiditeit (VA + LM / KVV)	4,28	3,04
Solvabiliteit (EV / TV)	0,22	0,19
Absolute omvang liquide middelen	1.450.503	1.283.181

Op basis van de concept jaarrekening Regionaal Historisch Centrum Drents Archief

6 Jaarrekeningcontrole

6.1 Materialiteit en risico's

Voor onze controle hebben wij onderstaande materialiteitsbedragen gehanteerd. De materialiteit ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening is gebaseerd op basis van onze professionele oordeelsvorming rekening houdend met de organisatie en de belangrijkste stakeholders.

Onderwerp	Materialiteit
Planningsmaterialiteit	€ 78.000
Uitvoeringsmaterialiteit	€ 58.500
Drempel voor afwijkingen	€ 3.750
WNT	€ 5.000

In onderstaande tabel zijn de door ons onderkende significante - en fraude - en continuïteitsrisico's opgenomen met betrekking tot de controle van de jaarrekening. Tevens hebben wij de uitkomsten van onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze risico's beschreven. Ten aanzien van de fraude- en continuïteitsrisico's hebben wij de door ons uitgevoerde werkzaamheden en uitkomsten hiervan tevens toegelicht in onze controleverklaring bij de jaarstukken.

Risico	Omschrijving risico	Controleaanpak
Doorbreking internebeheersingsmaatregelen door de directie	Het risico bestaat dat directeur haar invloed gebruikt om de AO/IB te doorbreken. Dit risico zal zich het snelst voordoen in de projectadministratie en in de verantwoording van kosten.	- Controle memoriaalboekingen - Controle schattingsposten (voorzieningen) - Controle op (afgrenzing) baten - Dagboek-grootboekanalyse met focus op handmatige journaalposten
Afgrenzing baten	Er zijn diverse projecten over verschillende jaren. Er bestaat een risico dat subsidies aan het verkeerde boekjaar worden toegerekend. Door de vele projecten en projectsubsidies is dit het grootste risico aangaande de verantwoorde subsidiebat.	- Aansluiting met beschikking - Steekproef op projectkosten - Controle a.d.h.v. projectdocumentatie - Voortgezette controle in het nieuwe boekjaar
Betaalrisico	Bij het betaalproces bestaat het risico dat bankrekeningnummers worden aangepast of fictieve inkoopfacturen worden aangemaakt. Hierdoor zijn de kosten onjuist.	- Steekproef op gedane betalingen - Data-analyse a.d.h.v. bankexport - Controle op ongebruikelijke journaalposten
Toelichting rechtmatigheidsverantwoording	De Wet versterking decentrale rekenkamers is per 1 januari 2023 in werking getreden. Hierin is ook de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording voor gemeenten, provincies en waterschappen opgenomen. Vanwege de nieuwe regelgeving bestaat het risico dat de rechtmatigheidsverantwoording niet in lijn is met de nieuwe regelgeving en daarmee een onjuist beeld geeft.	- Normenkader gecontroleerd - Toetsingskader gecontroleerd - Interncontroleplan gecontroleerd - Spendanalyse gecontroleerd - Steekproef gedaan op gemaakte kosten.

6.2 Bevindingen uit de controle

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste uitkomsten van de controle opgenomen. Hierbij is aangegeven wat de impact van de bevinding is op de jaarrekening. Onderaan de tabel is een overzicht met gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen opgenomen

Voorts worden de volgende kwalitatieve factoren in ogenschouw genomen om te bepalen of sprake is van een mogelijke materiële impact:

- het effect op het resultaat.
- het effect op de balansposten, inclusief het eigen vermogen.
- het effect op significante toelichtingen.

Er zijn geen materiële afwijkingen geconstateerd.

CONCEPT

6.3 Uitkomsten van de controle

Oordeel over de jaarrekening

Bij de jaarrekening 2025 van Regionaal Historisch Centrum Drents Archief zal een verklaring worden verstrekt.

Deze verklaring is erop gericht of de jaarrekening van 2025 naar ons oordeel een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Regionaal Historisch Centrum Drents Archief op 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met het BBV geeft.

Bestuursverslag en overige gegevens

De jaarstukken van de organisatie bestaan uit:

- Het bestuursverslag;
- De jaarrekening;
- De overige gegevens.

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het bestuursverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen.

Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij zijn nagegaan of het bestuursverslag alle informatie bevat die op grond van de het BBV is vereist.
- Wij zijn, voor zover wij kunnen beoordelen, nagegaan of de verklaringen van 23 maart 2026 in het bestuursverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij zijn nagegaan of de verklaringen in het bestuursverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Verbonden partijen

Wij hebben geen significante bevindingen ten aanzien van transacties met verbonden partijen.

Significante schattingen

De significante schattingen in de jaarstukken van de organisatie hebben betrekking op de voorzieningen en zijn gebaseerd op veronderstellingen van het bestuur en het management. Zij maken een 'beste inschatting' op basis van hun kennis van de organisatie en haar omgeving in overeenstemming met het BBV.

Wij hebben voor deze gebieden het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel en niet bedoeld om ons een oordeel te vormen over individuele schattingsposten. Voor detailbevindingen omtrent onze uitgevoerde werkzaamheden verwijzen we naar detailbevindingen ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Op grond van artikel 393 lid 4 van boek 2 Burgerlijk Wetboek dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij bevestigen u dat onze jaarrekeningcontrole geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht heeft gebracht, behalve de door ons gerapporteerde IT-bevindingen ten aanzien van de interne beheersing.

7 Vereisten accountantscontrole

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen: langdurige betrokkenheid, samenloop van dienstverlening en geschenken en giften.

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- Extern accountant, betrokken vanaf boekjaar: 2021
- Manager, betrokken vanaf boekjaar: 2017

Dit betekent dat het team voldoet aan de onafhankelijkheidsvoorschriften. Wij brengen u tijdig op de hoogte van eventuele belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt indien een teamwisseling zich voordoet.

Samenloop van dienstverlening

Voor organisaties die niet kwalificeren als organisatie van openbaar belang (OOB) is bepaald dat samenloop geoorloofd is als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assuranceobject. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is of;

- een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is of;
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Wij voldoen aan de onafhankelijkheidsvoorschriften met betrekking tot samenloop van dienstverlening.

Geschenken en giften

Zoals overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid voor zover die de wettelijke grens te boven gaan. Wij bevestigen hierbij dat geen sprake was van verstrekte- of ontvangen giften of geschenken die het wettelijke grensbedrag te boven gaan.

Urenbesteding

Wij communiceren over de in het kader van de controle bestede uren. In onderstaande tabel is de urenbesteding over het boekjaar 2025 weergegeven onderverdeeld naar de jaarrekeningcontrole en overige opdrachten:

Rol	Planning	Realisatie
Eindverantwoordelijke accountant	13	19
Manager	35	44
Controleleider	44	36
Assistenten	131	168
Totaal	223	267

Verantwoordelijkheid

Wij hebben de jaarrekening voor 2025 van Regionaal Historisch Centrum Drents Archief gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het BBV. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken. Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden.

Dit vereist dat wij voldoen aan de door voor ons geldende ethische voorschriften. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en het ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna: onregelmatigheden) berust zowel bij directie als het bestuur.

Het is van belang dat de directie, onder toezicht van het bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

Bevestiging bij de jaarrekening

Wij vragen het bestuur om een bevestiging bij de jaarrekening (gedateerd op de datum van afgifte van onze controleverklaring). Wij hebben geen specifieke paragrafen toegevoegd aan onze standaard bevestiging bij de jaarrekening als gevolg van de specifieke situatie en/of specifieke omstandigheden van uw organisatie.

8 Afsluitend

Namens Afier Auditors zijn onze werkzaamheden uitgevoerd door een vast team van auditors. Afier Auditors is onderdeel van de Afier Groep en richt zich op bedrijfsmatige instellingen, verenigingen en stichtingen waar de mens centraal staat. Afier Auditors controleert om transparantie van de verantwoording van uw resultaten te versterken.

Afier Groep bestaat uit:

- Afier Accountants B.V.
- Afier Belastingadviseurs B.V.
- Afier Auditors B.V.
- Afier Interim Controllers B.V.
- Afier IT-auditors B.V.
- Afier Salaris en Personeelsadviseurs B.V.
- Hamelwerth Belastingadviseurs B.V.

Er staan ruim tachtig professionals klaar om bij te dragen aan uw missie en visie en aan het 'in control' zijn van uw organisatie. Wij stellen feedback over onze aanpak, planning, werkwijze, communicatie en rapportage op prijs. Wij zijn u in de toekomst op een betrokken kritische wijze weer graag van dienst.

Namens team Afier,

Drs. P. Klein RA
Ben Dröge
Niels Kamps
Junior van den Berg
Ine Stevelmans
Fateme Sabbaghilemraski

CONCEPT

9 Bijlagen

9.1 Fasering ten aanzien van control

Fases	Fase-omschrijving	Omschrijving fase	Risicomanagement	Interne organisatie
0	Geen interne beheersing	Geen of onvoldoende interne beheersing, accountantscontrole zou vastlopen en/of mogelijk tot oordeelonthouding komen.	-	-
1	AOIB in beeld	Opzet AOIB is goed. Bedrijfsprocessen zijn beschreven en gedefinieerd in systemen. Governance gedefinieerd en functioneert.	Beschreven proces van risicomanagement met functiescheiding. Rol risicomanager is belegd.	AOIB van een proces is (technisch) ontworpen en vastgelegd in handmatige of geautomatiseerde handelingen. Proces kent toezicht.
2	Geanalyseerd	Risico's zijn geïnventariseerd en geanalyseerd. Een ICF is opgesteld en vertaald naar interne controles.	Het in fase 1 beschreven proces functioneert zichtbaar. ICF geeft sturing over processen en op basis daarvan zijn interne controles benoemd.	Proces is geanalyseerd. Om risico's te bewaken zijn KPI's gedefinieerd. Kwaliteit wordt echter nog niet gemeten of gemonitord.
3	Reactief Risk Management	Op risico's wordt gereageerd en dan worden verbeteringen doorgevoerd.	Interne controles functioneren en zorgen voor nieuwe inzichten. Die leiden tot aanpassingen in organisatie en werkwijzen.	Rapporteren over functioneren van een proces vindt ad hoc plaats en verschilt per proces.
4	Proactief Risk Management	Verbetering vindt proactief plaats en volgt uit actieve houding en onderzoek.	Risicobewuste cultuur is aantoonbaar aanwezig. Integraal onderzoek naar risico's vindt proactief en periodiek plaats.	Rapporteren over functioneren van een proces vindt gestructureerd en periodiek plaats. Dit vindt uniform/ gestandaardiseerd plaats.
5	Optimaal inzicht	Per proces zijn de juiste KPI's (strategisch, operationeel, financieel) gedefinieerd. Deze zijn tijdig beschikbaar en opgenomen in management rapportages.	Vanuit integraal risicomanagement proactief sturen op verbetering van controls als onderdeel van de P&C-cyclus.	Proactief sturen op kwaliteit van AC's (hier vooral financiële administratie) middels (digitale) dashboards.
6	Maximaal control	Proactief en integrale bewaking van alle interne controles op 3 niveaus (strategie, operationeel en financieel)	Proactief sturen op het voorkomen van risico's in alle aandachtsgebieden.	Actieve (real time) bewaking van interne controles (AC) in financiële administratie of in (ITGC's) IT-systemen.

9.2 Actualiteiten en aandachtspunten jaarrekening

In 2025 zijn diverse wijzigingen doorgevoerd in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste aanpassingen die relevant zijn voor het opstellen van de jaarrekening.

Het bestuursverslag van fondsenwervende organisaties

Voor organisaties zonder winststreven waaronder fondsenwervende organisaties is het in het algemeen van belang een goed inzicht in de activiteiten en de uitkomsten daarvan te geven aan gebruikers van de jaarrekening. Aangezien dit inzicht niet altijd af is te leiden uit de jaarrekening is ook het bestuursverslag van deze organisaties van belang. De raad voor de jaarverslaggeving heeft enkele bepalingen toegevoegd aan de vereisten in het bestuursverslag die door maatschappelijke ontwikkelingen relevant zijn geworden voor fondsenwervende organisaties. In het bestuursverslag dient middels deze bepalingen aandacht te worden besteed aan de daadwerkelijke ontwikkeling in het verslagjaar van belangrijke aangelegenheden waarover in het voorgaande bestuursverslag verwachtingen werden uitgesproken dan wel een belangrijke mate van onzekerheid werd vermeld. Tevens kunnen afhankelijk van de relevantie voor de gebruikers van de jaarlijkse verslaggeving de volgende onderwerpen in het bestuursverslag van belang zijn:

- marketing en distributie;
- interne beheersing van processen en procedures;
- kwaliteitsbeheersing;
- informatievoorziening in- en extern; en
- automatisering.

Er dient tevens een vermelding te worden gemaakt van de gedragscodes en richtlijnen die de organisatie onderschrijft en naleeft, alsmede welke maatregelen de organisatie heeft genomen ('soft controls') ter beïnvloeding van de cultuur, het gedrag en de motivatie van haar werknemers en vrijwilligers. Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan het integriteitsbeleid van de organisatie. Tot slot bevat het bestuursverslag verwijzingen naar en

aanvullende uitleg over posten in de jaarrekening indien dit noodzakelijk is voor een getrouw beeld in het bestuursverslag. Deze bepalingen gaan in op 1 januari 2025 waarbij eerdere toepassing is toegestaan.

De verwerking van (subsidie)baten door organisaties-zonder-winststreven en fondsenwervende organisaties

Baten van organisaties-zonder-winststreven en fondsenwervende organisaties kunnen afkomstig zijn van de overheid, bedrijven en andere organisaties of van particulieren. Voor de verwerking van deze baten is bepalend of sprake is van:

- baten in natura;
- baten uit nalatenschappen;
- baten uit loterijen; of
- overige baten.

Deze organisaties ontvangen soms bijdragen van verstrekkers anders dan de overheid, zoals bedrijven, andere organisaties en particulieren, die in wezen in de vorm van een subsidie zijn verstrekt. Subsidies zijn geldelijke bijdragen of andere op geld waardeerbare voordelen aan deze organisaties indien deze organisaties voldoen of hebben voldaan aan bepaalde voorwaarden ten aanzien van haar operationele activiteiten. Deze organisaties beoordelen of ontvangen bijdragen classificeren als subsidie. Indicatoren voor de classificatie als subsidie zijn:

- er geldt een bestedingsverplichting en indien de bijdrage niet volledig of niet juist is besteed, geldt een terugbetalingsverplichting;
- om recht te hebben op de bijdrage dient de ontvanger aan bepaalde voorwaarden te voldoen die zijn geformaliseerd in een beschikking, overeenkomst of protocol;
- er geldt een rapportage- en verantwoordingsverplichting als formeel vereiste om tot vaststelling van de (hoogte van de) bijdrage te komen;
- de omvang van de bijdrage is gebaseerd op een onderliggende (kosten)begroting, waarbij formele vaststelling van de hoogte achteraf plaatsvindt;
- de verstrekker doet de bijdrage om een eigen beleidsdoelstelling te realiseren;

- de bijdrage moet specifiek aangevraagd worden. Het initiatief ligt dus voornamelijk bij de ontvanger.

Geen enkel kenmerk is op zichzelf beslissend. Het aanmerken van een bijdrage als een subsidie kan een hogere mate van oordeelsvorming van de leiding van deze organisaties vereisen. Het geheel van de feiten en omstandigheden bepaalt of de bijdrage classificeert als een subsidie en derhalve als subsidiebate wordt verwerkt. Deze bepalingen gaan in op 1 januari 2025 waarbij eerdere toepassing is toegestaan.

Toelichting opbrengsten uit onderhanden projecten

De toelichting in de jaarrekening inzake opbrengsten uit onderhanden projecten is in lijn gebracht met de toelichtingsbepalingen van de winst-en-verliesrekening. In de jaarrekening dient ten aanzien van de opbrengsten het volgende te worden toegelicht:

- de opbrengsten uit onderhanden projecten die in de periode in de winst-en-verliesrekening zijn verantwoord;
- de aard van belangrijke prestatieverplichtingen;
- per belangrijke type prestatieverplichting de gebruikte methode voor de verantwoording van projectopbrengsten in de winst-en-verliesrekening; en
- per belangrijke type prestatieverplichting de methode van toerekening van opbrengsten aan verslagperiodes, waaronder de wijze van vaststelling van de mate van voltooiing van opdrachten.

Middelgrote rechtspersonen die posten in de winst-en-verliesrekening samentrekken tot de post 'bruto-bedrijfsresultaat' zijn vrijgesteld van het toelichten van de opbrengsten uit onderhanden projecten die in de periode in de winst-en-verliesrekening zijn verantwoord. Deze bepalingen gaan in op 1 januari 2025 waarbij eerdere toepassing is toegestaan.

Rubricering en toelichting bij langlopende leningsovereenkomsten met leningsvoorwaarden

Indien op balansdatum wordt voldaan aan de leningsvoorwaarden van een langlopende leningsovereenkomst, maar verwacht wordt dat binnen 12 maanden na balansdatum niet meer zal worden voldaan aan de leningsvoorwaarden van de leningsovereenkomst wordt de schuld gerubriceerd als langlopend. Als alternatief is het toegestaan de schuld te rubriceren als kortlopend. Toepassing van dit alternatief dient dan te worden toegelicht in de jaarrekening. Rubricering als langlopende schuld doet recht aan het feit dat op balansdatum wordt voldaan aan de leningsvoorwaarden. Rubricering als kortlopende schuld kan het inzicht in de liquiditeit van de rechtspersoon vergroten. Deze bepalingen gaan in op 1 januari 2025 waarbij eerdere toepassing is toegestaan.

Verhoging grensbedragen jaarrekeningenrecht

De grensbedragen (balanstotaal en netto-omzet) van de groottecriteria genoemd in Titel 9 Boek 2 BW zijn met circa 25% verhoogd. Deze verhoogde grensbedragen zijn van toepassing op verslagjaren aangevangen op of na 1 januari 2024. De verhoogde grensbedragen kunnen ook worden toegepast voor verslagjaren aangevangen op of na 1 januari 2023. Daarbij kunnen de gewijzigde grensbedragen ook worden gehanteerd voor de vergelijkende cijfers ten behoeve van het bepalen van het grootteregime van het huidige verslagjaar. De nieuwe criteria zijn als volgt:

	Micro	Klein	Middelgroot	Groot
Balanstotaal (in €)	≤ 450.000	≤ 7,5 miljoen	≤ 25 miljoen	> 25 miljoen
Netto-omzet (in €)	≤ 900.000	≤ 15 miljoen	≤ 50 miljoen	> 50 miljoen
Werknemers	< 10	< 50	< 250	≥ 250

9.3 Algemene fiscale aandachtspunten en actuele ontwikkelingen (non-profit)

In 2025 zijn verschillende fiscale maatregelen en actualiteiten relevant voor de jaarrekening. Hieronder worden de belangrijkste fiscale ontwikkelingen samengevat.

BTW

BTW-plicht

We zien in de praktijk dat non-profitorganisaties beperkt aandacht schenken aan de btw-aspecten binnen de organisatie. Veelal is dat ingegeven door het feit dat op de belangrijkste activiteiten van de organisatie een btw-vrijstelling van toepassing is. De vraag is echter of dit voor alle (ondersteunende) activiteiten van de organisatie geldt. Of er btw verschuldigd is dient te worden beoordeeld per prestatie (levering van goed of dienst). Een btw-vrijstelling geldt bijvoorbeeld niet bij de uitleen van personeel aan groepsentiteiten of derden. Ook kluisjesverhuur, betaalde parkeergelegenheid en (bedrijfs-)restaurants leiden vaak tot btw-vraagstukken. In dergelijke gevallen zijn er vaak oplossingen denkbaar om niet-verrekenbare btw te voorkomen.

Bij de Belastingdienst zien wij dat in toenemende mate aandacht is voor btw-aspecten bij non-profit organisaties. Wanneer de Belastingdienst van mening is dat activiteiten onterecht zonder btw in rekening zijn gebracht, heeft de Belastingdienst in beginsel de mogelijkheid om tot 5 jaar de btw na te heffen. Wij adviseren u daarom om na te gaan in hoeverre uw activiteiten (gedeeltelijk) belastingplichtig zijn voor de btw om naheffing en boetes te voorkomen.

Vooraf trek btw

Indien sprake is van (gedeeltelijke) btw-plicht, kan in beginsel ook een deel van de btw op de algemene en de daaraan toe te rekenen kosten worden verrekend. Een eventuele btw-plicht kan daarom ook tot een belastingvoordeel leiden.

Subsidies

De btw-aspecten bij subsidies kunnen complex zijn. Wanneer uw organisatie subsidies ontvangt, is aandacht voor de btw-aspecten van groot belang. Ook subsidies kunnen belast zijn

met btw. Dit kan vragen oproepen in hoeverre de btw op de te maken (subsidiabele) kosten in aftrek kunnen worden gebracht. Het ontvangen van subsidies kan ook van invloed zijn op de pro-rata berekening.

In de praktijk constateren wij dat subsidies ook regelmatig namens andere (samenwerkende) partijen wordt aangevraagd. Ter voorkoming van onnodige btw-druk is het van belang om in beginsel bij de subsidieaanvraag alle deelnemende partijen te benoemen.

Verleggingsregeling

In bepaalde gevallen brengt de afnemer uw organisatie geen btw in rekening, maar dient u deze btw zelf af te dragen. Bij organisaties die doorgaans geen belaste prestaties verrichten, kan dit tot verrassingen leiden, omdat zij per saldo een btw-afdracht moeten doen, terwijl de diensten van de organisatie zelf zonder btw zijn. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als u diensten of goederen afneemt van buiten Nederland gevestigde ondernemingen (denk ook bijvoorbeeld aan Google, Facebook e.d.). De verleggingsregeling kan ook spelen wanneer uw organisatie mobiele telefoons, chips, spelcomputers, laptops en tablets koopt in Nederland.

Zonnepanelen

Indien uw organisatie zelf in zonnepanelen investeert is in beginsel sprake van btw-plicht voor het leveren van energie aan het stroomnet. Dit betekent in beginsel ook dat de btw op de aanschaffingskosten (deels) in aftrek kan worden gebracht. Over de exacte berekening is nog discussie. Per saldo kan dit echter voordelig uitwerken. Als de organisatie in zonnepanelen investeert, adviseren wij om na te gaan welke btw-gevolgen dit heeft.

Loonheffingen/personeel

Inhuur zelfstandigen

Jarenlang is beperkt door de Belastingdienst gehandhaafd op het gebied van schijnzelfstandigheid. Vanaf 1 januari 2026 komt de overgangsregeling, de zogenoemde "zachte landing" waarbij geen boetes worden opgelegd, te vervallen. Dit betekent dat het voor u zeer belangrijk is om de opdrachten met zelfstandigen te evalueren en voor zover mogelijk

hierop actie te ondernemen. Op dit moment is dit onderwerp erg actueel en wetswijzigingen kunnen dus nog worden gemaakt. De Belastingdienst heeft aangegeven dat de modelovereenkomsten niet langer worden goedgekeurd.

(vaste) onbelaste kostenvergoedingen en de werkkostenregeling (WKR)

Wij zien in de praktijk steeds vaker dat de Belastingdienst overgaat op controles gebaseerd op data-analyse. Hierbij wordt onder andere gecontroleerd op de toepassing van de WKR-regeling. Om naheffingen te voorkomen verdient het aanbeveling om de onderbouwing van vaste (onbelaste) kostenvergoedingen periodiek te onderzoeken. Als bijkomend voordeel kan hiermee voorkomen worden dat de WKR niet optimaal benut wordt.

In beginsel kan sinds medio 2021 ook een onbelaste vergoeding worden betaald aan het personeel voor een internetvergoeding thuis. De wijzigingen in de regels rondom de onkostenvergoedingen kan een reden zijn om de (secundaire) arbeidsvoorwaarden tegen het licht te houden.

Ten aanzien van thuiswerken is het sinds 1 januari 2024 mogelijk om een onbelaste thuiswerkvergoeding te vergoeden aan werknemers. In 2025 kan maximaal € 2,40 per dag (2024: € 2,35) onbelast worden vergoed. De vergoeding voor thuiswerken gaat niet ten koste van de vrije ruimte van de WKR. Als een werknemer op dezelfde dag zowel thuis als op kantoor werkt, dient een keuze te worden gemaakt tussen de onbelaste thuiswerkvergoeding en de onbelaste reiskostenvergoeding. De onbelaste reiskostenvergoeding is sinds 1 januari 2024 € 0,23 per kilometer.

Hoogte WW-premie

De hoogte van de door u te betalen WW-premie is sinds 1 januari 2020 afhankelijk van het type arbeidscontract. Er is in principe een lagere premie verschuldigd indien uw personeel een vast contract heeft. In uw overweging om tijdelijke contracten om te zetten naar vaste contracten kan dit aspect meespelen.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelastingplicht

De heffing van vennootschapsbelasting kan aan de orde zijn bij uw organisatie, indien commerciële activiteiten worden verricht en/of in concurrentie wordt getreden met ondernemers die aan de inkomsten- of vennootschapsbelasting zijn onderworpen. Indien deze activiteiten tot beperkte winsten leiden (maximaal € 15.000 per jaar en € 75.000 over 5 jaren) kan een vrijstelling gelden. De uiteindelijke beoordeling of een organisatie belastingplichtig is ligt bij de bevoegde inspecteur van de Belastingdienst. Bij een onvolledige of onjuiste inschatting van de vennootschapsbelasting kunt u geconfronteerd worden met navordering en boetes.

Verliesverrekening

Het kan zijn dat uw organisatie op termijn verwacht vennootschapsbelastingplichtig te worden, terwijl op dit moment nog verliezen worden gerealiseerd. In dat geval kan het voordelig zijn om de Belastingdienst te verzoeken om uw organisatie vennootschapsbelastingplichtig te maken. In dat geval worden uw verliezen vastgesteld door de Belastingdienst en kunnen deze in de toekomst verrekend worden met de te verwachten winsten. Dit kan niet zolang uw organisatie niet vennootschapsbelastingplichtig is.

Ingaan vrijstelling

Indien u op dit moment jaarlijks aangifte vennootschapsbelasting doet, kan de aangifteplicht komen te vervallen indien een subjectieve vrijstelling van toepassing wordt. Als de belastingplicht van de organisatie eindigt, krijgt u te maken met zogenaamde 'eindafrekeningswinst'. Dit betekent dat er vennootschapsbelasting moet worden betaald over de aanwezige goodwill en stille reserves. De gevolgen en verplichtingen bij het eindigen van de belastingplicht zijn afhankelijk van de specifieke omstandigheden van uw organisatie. Indien u op dit moment aangifteplichtig bent voor de vennootschapsbelasting, is het raadzaam om te beoordelen in hoeverre deze aangifteplicht nog up to date is.

Data-analyse boekenonderzoek

Steeds vaker gaan organisaties over op het preventief laten uitvoeren van een eigen data-analyse op belastingsoorten. Uit een eigen onderzoek kan blijken of de organisatie fiscaal in control is. De uitkomsten van het eigen onderzoek kunnen bij eventueel een boekenonderzoek van de Belastingdienst ook in het voordeel van de organisatie worden gebruiken.

ANBI-status

Organisaties die het algemeen belang dienen kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor de ANBI-status. Dit is een fiscale status die verschillende voordelen biedt zoals vrijstellingen in de schenk- en erfbelasting, de giftenaftrek, de vrijwilligersaftrek, teruggaaf energiebelasting en de vrijwilligersregeling. Een afgegeven ANBI-beschikking is geen garantie voor de toekomst. Het is belangrijk om continue te blijven monitoren in hoeverre uw organisatie voldoet aan de materiële en formele voorwaarden. Het is niet ongebruikelijk dat een reeds afgegeven ANBI-status (met terugwerkende kracht) wordt ingetrokken door de Belastingdienst, als niet aan de voorwaarden wordt voldaan. Dit kan fiscaal en financieel behoorlijk impact maken wanneer veel gebruik wordt gemaakt van de ANBI-voordelen.

CONCEPT